

SCHIRM ANITA*

A Twitter szövegei a diskurzuselemzés szemszögéből

Messages on Twitter from the point of view of discourse analysis. Nowadays social network sites on the Internet are very popular. For example there are 90 million new messages on Twitter every day. Twitter is a web-based microblogging service that allows registered users to send short messages to other. These messages (= tweets) limited to 140 characters. In this reduced communication there are lots of discourse markers among words with lexical meanings. Discourse markers put messages into context and signal textual coherence. Further discourse markers have phatic functions, they also reveal information on speaker's emotions. And they help to create special narrative strategies too.

Keywords: Twitter, tweet, discourse markers, discourse analysis, coherence

Kulcsszavak: Twitter, tweet, diskurzusjelölők, diskurzuselemzés, koherencia

1. BEVEZETÉS, A DOLGOZAT TARTALMI KÉRDÉSEI

Az internetes közösségi oldalak napjainkban nagy népszerűségnek örvendenek, amit az is bizonyít, hogy már a hétköznapi beszélgetéseinkben is egyre többször felbukkannak az oldalak megnevezései. Az *iwiw*, *myspace*, *facebook* és *twitter* azonban már nem csupán a fiatalabb korosztály jellemző szavai és kedvenc közösségi oldalai, hanem az ezeken az oldalakon való aktív vagy passzív részvétel szinte már az egész népeséget átfogó virtuális szórakozássá nőtte ki magát. Az említett weboldalak kezdetben a baráti körök nyílvántartására és a régi ismerősök megtalálására jöttek létre, mára azonban már jócskán túlléptek ezen a funkción. A népszerűségük oka abban keresendő, hogy a felhasználóknak igényük van rá, hogy másokkal megosszák a véleményüket, üzeneteket küldjenek egymásnak, betekintést engedjenek a személyes életükbe, továbbá örömmel nézegetik mások bejegyzéseit, fényképeit, valamint szívesen vesznek részt e közösségi oldalak sajátos nyelvjátékaiban is.

A különböző közösségi oldalak közül tanulmányomban a Twitternek a nyelvi jellegzetességeit mutatom be a diskurzuselemzés elméleti keretét felhasználva. Először a Twitter sajátosságait ismertetem, az oldal alapegységeire, az ún. tweetekre, illetve a bejegyzések funkcionális csoportjaira koncentrálnak. Majd a diskurzusjelölőkről adok egy rövid áttekintést, utána pedig a Twitter szövegeinek diskurzusjelölő használatát mutatom be, magyarázatot adva e szövegtípusban való gyakori megjelenésükre.

2. A TWITTER JELLEGZETESSÉGEI

A Twitter egy 2006 óta meglévő nemzetközi ismeretségi hálózat, illetve egy közösségi mikroblog-szolgáltatás (Honeycutt–Herring 2009). Az oldal az interneten a <http://twitter.com> oldalon érhető el. A Twitterhez eddig világviszonylatban kb. 160 millió felhasználó csatlakozott, s naponta mintegy 370 ezer új regisztráló kapcsolódik be. Ez a nagy számú twitterező napi mintegy 90 millió üzenetet hoz létre (Dajkó 2010). Már ezek a számok is jelzik, hogy a Twitter a különféle nyelvi jelenségek kimeríthetetlen kincsesbányája.

A Twitter abban különbözik a többi közösségi oldaltól (például az *iwiw*-től vagy a *Facebook*-tól), hogy maximum 140 karakterben teszi lehetővé a felhasználóknak, hogy rövid bejegyzéseket vagy egymásnak szóló üzeneteket írjanak. Maga az oldal nemrég átalakuláson ment keresztül, amelynek eredményeként már nem csupán szöveges üzeneteket, hanem egyéb tartalmakat, képeket és videókat is meg lehet egymással osztani. Az üzenet küldése többféle módon történhet: sms-ben, a Twitter honlapján keresztül vagy azonnali üzenetküldő programok segítségével. A Twitter szövegei nyelvi jellegzetességeket tekintve az sms és a blog között helyezkednek el, s az üzenetek megformálását nagyon erősen befolyásolja a 140 karakteres korlát. Ebből adódik, hogy a twitterezők rengeteg rövidítést és egybeírást használnak, s a 140 karakterbe sűrített mondanivalójukat írásjelekkel, emotikonokkal, valamint diskurzusjelölőkkel egészítik ki, e rövid elemek ugyanis képesek tömören, de árnyaltan különféle érzelmeket megjeleníteni.

* Szegedi Tudományegyetem • schirmanita@gmail.com

A Twitter bejegyzéseit *tweet*eknek nevezik, s ezeknek meghatározott szerkezetük van. A bejegyzés elején a felhasználó által feltöltött profilkép található, majd a felhasználói név olvasható. Ezután következik a tényleges üzenet maximum 140 karakterben. Az üzenet alatt pedig a bejegyzés paraméterei láthatóak: az üzenet keletkezésének körülbelüli ideje és az üzenetküldés módja. Például:

YvannaKementari (a felhasználó neve)

@bijabeliver (annak a neve, akinek az üzenetet címezték) *Hát akkor ahaj kapitány, sisakot a kobakra, kardot a hüvelyébe (XD Jared kardját XDD) és HP-ra fell! :) (üzenet)*

about 4 hours ago via web in reply to bijabeliver (az üzenet keletkezésének ideje és az üzenetküldés módja: körülbelül 4 órával ezelőtt, interneten keresztül, bijabeliver nevű felhasználónak küldött válasz)

Van még néhány speciális karakter is, amelyek megtalálhatók a bejegyzésekben, a @ (ez jelöli, hogy kinek címezték az üzenetet), a kettőskereszt (ez a témát vezeti be), az RT rövidítés (amely a *retweet* angol szóból származik, s annak jelzésére használják, hogy valaki más üzenetét közli változatlan formában).

A Twitter mind az egyirányú, mind a kölcsönös kommunikációra lehetőséget nyújt. Az oldal lényege, hogy mások bejegyzéseit olvashatjuk s ha regisztrálva vagyunk, követhetjük is őket és válaszolhatunk is az üzenetekre. Tartalmilag nincs megkötés a bejegyzésekre vonatkozóan, a beküldött posztok azonban általában azt írják le, hogy a kommunikátor éppen mit csinál vagy hogyan érez, mit gondol. Vagyis helyzetjelentésszerűek az oldalon megjelenő rövid szövegek. A Twitter bejegyzései nyilvánosak és magánjellegűek is lehetnek (Honeycutt–Herring 2009: 2). A nyilvános szövegek időrendben jelennek meg egyrészt a Twitter főoldalán, másrészt pedig a bejegyzést készítő twitterező mikroblogján. A magánbejegyzések esetén viszont csak azok láthatják az üzenetet, akik követik az illető saját blogját, vagyis feliratkoztak hozzá.

A twitterezők az oldalt Java és szerzőtársai (2006) szerint a következőkre használják: mindennapos csevegésre, beszélgetésekre, információmegosztásra és hírek közzétételére. A Twitter legtöbb bejegyzése a mindennapos csevegések közé sorolható, ezek az üzenetek ugyanis hétköznapi tevékenységekről számolnak be, azaz arról, hogy a bejegyzés írója éppen mit csinál. S bár a Twitteren egymás után korlátlan számú bejegyzést el lehet küldeni, a felhasználók mégsem szoktak túlzottan élni a folytatásos tweetekkel. Azt lehet megfigyelni, hogy az egyes beírásoknál bőven

elég a twitterezőknek a 140-es karakterszám, hiszen csak pillanatnyi helyzetjelentést adnak magukról. Gyakorlatilag az állandó közlési kényszert elégítik ki az egyes bejegyzések, s így a szövegek nagyon erősen kontextusfüggőek. Ezzel a közlési kényszerrel a twitterezők is tisztában vannak, sőt, gyakran ironikusan reflektálnak is saját bejegyzéseikben az írás aktusára, ahogy azt cinifeesz nevű felhasználó alábbi tweetjében is olvashatjuk: „*másfél órája szopogatok egy barackmagot, ami már kétszer kiesett a számból. igen, ezt közölnöm kellett*”.

A pillanatnyi bejelentkezés mellett azonban gyakran használják még az oldalt beszélgetések folytatására is, hiszen az egyes bejegyzések egymásra reflektálásával teljes dialógusok alakulhatnak ki. Ennyiben ez a műfaj a chattel mutat rokonságot. A beszélgetéseknél a twitterezők a @ jel segítségével adják meg az üzenet címzettjét. Azonban a társalgások dekódolása és követése korántsem olyan egyszerű, mint a chat esetén, ugyanis nem egyetlen oldalon egymás után időrendben találhatók az egymást követő fordulók, hanem több weboldalra szétszórva. Azaz a Twitternél minden felhasználó oldalánál csupán az ő üzeneteit láthatjuk, a címzettek reagálását már azok oldalain találjuk csak meg. A posztok többsége így a társalgások töredékeként olvasódik, hiszen kívülállóként a teljes dialógusok végigkövetéséhez ideoda kellene kattingatnunk. Az egyes beszédlepek felfejtése tehát korántsem könnyű feladat. A Twitter „zajos” eszköznek is tekinthető emiatt (vö. Honeycutt–Herring 2009: 3), olyan értelemben, hogy egyszerre rengeteg poszt keletkezik, nehéz az áttekintésük, s a rendszerbe való érkezésük ideje szerinti sorbarendezés miatt a valamilyen üzenetre válaszként megszülető bejegyzéseknél a beszélgetések szomszédsgái párijainak egy része nehezen követhető.

A közlési igény jelenik meg az információmegosztás esetén is a Twitteren. Ez legtöbbször linkek beszúrását jelenti, s az URL-ek valamely más oldalra irányítják át az olvasókat. A linkeléssel ráadásul a felhasználóknak már nem kell 140 karakterbe tömöríteniük a mondanivalójukat, elég, ha az URL vagy annak rövidített változata befér ebbe a karakterkorlátba. Illetve a Twitteren a legújabb hírek és események is azonnal megjelennek, így ezekre a felhasználók rögtön reagálni is tudnak.

A twitterezési szokásaiknak megfelelően a felhasználók három fő csoportba sorolhatók (vö. Java et al 2006, Honeycutt–Herring 2009: 2): az információforrások, a barátok és az információkeresők közé. Az információforrásként szolgáló felhasználók sok követővel rendelkeznek, mintegy középpontként, „elosztóként” funkcionálnak. Velük ellentétben az informá-

ciókeresők nagyon ritkán hoznak létre bejegyzéseket, viszont ők maguk másokat rendszeresen követnek. A twitterezők nagyobb része viszont az ún. barátok kategóriájába sorolható, a különféle barátságoknak ugyanis számos alcsoportja figyelhető meg a Twitteren: például családi kapcsolatok, tényleges baráti viszonyok és munkahelyi kapcsolatok. A bejegyzések felépítése, tartalma, koherenciája és gyakorisága tehát annak függvényében is változik, hogy valaki milyen kapcsolathálózattal rendelkezik a Twitteren, továbbá, hogy inkább megosztani szeret-e üzeneteket vagy pedig csupán böngészni és olvasgatni.

A Twitter szövegeit tartalmi szempontból is vizsgálhatjuk. Honeycutt és Herring (2009: 4) a bejegyzések tartalma és beszédaktusai alapján az alábbi kategóriákat különítette el: 1. a címmel kapcsolatos információk kérése és kommentálása, 2. információ bejelentése a Twitter közösségének, 3. buzdítások, azaz valaminek a megtételére vonatkozó utasítások, 4. másoknak szóló információk közlése, 5. a twitterezőnek saját maga számára készített bejegyzései, 6. a Twitterre vagy a twitterezésre vonatkozó metakommentárok, 7. médiatartalmakhoz kapcsolódó megjegyzések, 8. szubjektív, illetve értékelő vélemények, 9. más személyek tapasztalataihoz fűződő kérések, megjegyzések, 10. saját élmények közlése, 11. általános információkérés, 12. egyéb. E felsorolásból is látszik, hogy sokféle beszédaktus megtételére alkalmasak a Twitter szövegei, s igen eltérő funkciókat tudnak betölteni az egyes bejegyzések. Az azonban közös ezekben a különféle szövegfajtákban, hogy mind az emberek alapvető közösségi igényére és az önmegvalósítás egyszerű formájára építenek (vö. Sándor 2010).

A Twitter jellegzetességeit minden nyelvi szinten érdemes volna megvizsgálni, a hangtántól kezdve egészen a pragmatikáig, annál is inkább, mivel a magyar nyelvészetben eddig még nem dokumentálták a jelenséget, s a nemzetközi szakirodalomban sincs még túl sok tanulmány (vö. Java et al. 2006, Honeycutt–Herring 2009, Moraldo 2009, Demuth–Schulz 2010), amely a Twitter szövegtípusaival és kommunikációs helyzetével foglalkozna. A különböző nyelvi szintek közül írásomban – a terjedelmi korlátok és a személyes érdeklődés miatt – csupán a pragmatikai jellegzetességekre térek ki, azon belül is egyetlen funkcionális szócsoporthoz szűkíttem a vizsgáldásomat, ezek pedig a diskurzusjelölők lesznek. Választásomat az indokolja, hogy a Twitter szövegeinek a vizsgálatok azt tapasztaltam, hogy az egyes bejegyzésekben rengeteg diskurzusjelölő fordul elő. Ez részben nem lenne meglepő, hiszen a diskurzusjelölők egyik funkciójának épp a koherenciaviszonyok

jelzését tartják, így gyakorlatilag bármilyen szövegtípusban elő kell fordulniuk, hiszen a szövegkoherencia megteremtése minden diskurzusfajtaiban fontos. Azonban a 140 karakterre redukálódó kommunikációban azt várnánk, hogy inkább a tartalmas szavakra használják a twitterezők a rendelkezésükre álló kevés számú karaktert. Ám a Twitter dialógushelyzete magyarázatot adhat a diskurzusjelölők nagy számára, vagyis a kommunikációs szituáció gyakorlatilag megköveteli ezeknek az elemeknek a használatát. Mielőtt a gyűjtött példákat és a jelenség lehetséges magyarázatát bemutatom, lássuk előbb röviden, mik is azok a diskurzusjelölők.

3. A DISKURZUSJELÖLŐK JELLEGZETESSÉGEI

A diskurzusjelölők olyan nyelvi elemek, amelyek diskurzusszegmenseket kötnek össze és pragmatikai viszonyokat jelölnek (Schirm 2009b), ahogy azt az alábbi két beszélgetésrészlet is mutatja:

- (1) Na de képzelje el, micsoda meglepetés volt!
- (2) Bementünk a terembe, szóval én nem is akartam, de ő nagyon hívott.

Az iménti példák vastagon szedett nyelvi elemei diskurzusjelölők. Nézzük, milyen pragmatikai viszonyokat jelölnek! Az első példában a diskurzusjelölő a diskurzusszegmens és a beszélő közti viszonyt jelzi: ugyanis nyomatékosító, érzelemkifejező funkciója van a *de*-nek: fokozó szerepet tölt be a mondatban. Azaz a diskurzusjelölő itt attitűdöt fejez ki. A második diskurzusrészlet esetén a *szóval* funkciója a mentegetőzés és a magyarázkodás. Alkalmazásával a beszélő saját felelősségét hátrítván az előzőleg elmondott megnyilatkozásrész erősségét tompítja, mintegy közbevetésszerűen használva a *szóval* elemet.

A diskurzusjelölők a diskurzus minden tényezője közt képesek kapcsolatot létesíteni, hiszen jelölhetik többek közt a diskurzusszegmensek egymáshoz való viszonyát, a diskurzusban részt vevő szereplők közti kapcsolatot, a diskurzusszegmens és a beszélő közti viszonyt, valamint a tágabb szituációra is utalhatnak. Emellett diskurzusirányító szereppel is rendelkezhetnek: jelezhetik a szóátadást, a beszédjog megtartását, valamint a szó átvételét is (Dér–Markó 2007: 63).

A diskurzusjelölők közé tartozó elemek többfunkcióiak. Bruce Fraser szerint a diskurzusjelölők fő funkciója az általuk bevezetett S₂ szegmens és az azt megelőző S₁ szegmens közti viszony jelzése. A diskurzusjelölők arról adnak információt, hogy hogyan

értelmezzük az S₂ által hordozott információt az S₁ interpretációjához képest (Fraser 1998: 302). Például: *Későn indultunk (=S₁). Mégis (=DJ) időben érkeztünk (=S₂)*. A példában a *mégis* szó viselkedik diskurzusjelölőként: funkciója a két megnyilatkozás összekötésén túl az ellentétességnek a kifejezése.

A diskurzusjelölőség nem szófaji, azaz nem grammatikai osztály, hanem pragmatikai, funkcionális kategória, amely a diskurzus szervezésében részt vevő elemeket fogja össze (vö. Schirm 2009a). Hogy mennyire nem azonosíthatók egyetlen szófaji osztállyal sem a diskurzusjelölők, azt az is bizonyítja, hogy a diskurzusjelölő elemek szófajtanilag különfélék lehetnek. Főként kötőszók (*és, de, sőt, vagyis*), határozószók (*akkor, aztán*), igék (*tudod?, érted?*), partikulák (*-e, csak*) és módosítószók (*talán*) tartoznak a diskurzusjelölők közé, de ide sorolható néhány állandósult szókapcsolat (*ezzel szemben*) is, valamint nem verbális diskurzusjelölők is léteznek (ilyenek a hümmögések bizonyos típusai, vagy éppen a különböző kézmozdulatok).

A diskurzusjelölők jelentése nem konceptuális, hanem procedurális. A két jelentés abban különbözik egymástól, hogy a konceptuális, azaz fogalmi jelentésű nyelvi elemeknek referenciális jelentésük van, így interpretációik során a beszélők reprezentációkat hoznak létre. Ezzel szemben a procedurális jelentésű elemek nem rendelkeznek reprezentációval, ezek ugyanis a konceptuális jelentésű elemek reprezentációin végeznek műveleteket (Rouchota 1998). A procedurális jelentéssel bíró nyelvi jelek tehát propozíciósan üresek, vagyis nem járulnak hozzá a megnyilatkozás igazságfeltételeihez, így jelentésük meghatározásakor a kontextusnak van nagy szerepe. A két jelentés közti különbséget az alábbi példapárral szemléltetem:

(3a) Pontosabban fogalmaz a dolgozatodban

(3b) Megjöttek a szüleim, pontosabban az édesanyám.

A *pontosabban* jelentése a (3a) példában konceptuális: a *jobban, ügyesebben* szavakkal egyenértékű; míg a (3b)-ben nem a fogalmi, hanem a procedurális jelentésében szerepel a szó, s két megnyilatkozást köt össze. A (3a) példabeli *pontosabban* szó nem diskurzusjelölő, csupán határozói funkciójában szerepel, míg a (3b) példában ugyanez az elem már diskurzusjelölőként funkcionál: használatával a beszélő tartalmi önjavítást végez, azaz újrafogalmazza, értelmezi a jelölő előtt elhangzottakat. A *pontosabban* diskurzusjelölőként a (3b) esetben két megnyilatkozáson végez műveletet: összeköti őket. Láthatjuk tehát, hogy ugyanaz a szó is képes konceptuális, illetve procedu-

rális jelentésben is szerepelni, s egyik esetben diskurzusjelölőként viselkedik, míg a másikban nem. Foolen (1996: 2) a diskurzusjelölőkkel kapcsolatban megjegyzi: nem arról van szó, hogy egy adott elem mindig diskurzusjelölő egy nyelvben, hanem arról, hogy ez az elem diskurzusjelölőként funkcionálhat, azaz képes diskurzusjelölőként viselkedni bizonyos feltételek mellett. Többek közt ezért sincs a diskurzusjelölőkről kimerítő felsorolás.

A diskurzusjelölők általában nincsenek hatással a megnyilatkozás igazságfeltételeire, nem befolyásolják annak a propozicionális tartalmát, azonban emocionális és expresszív funkcióval bírnak (Jucker 1993). Multifunkcionalitásuknak köszönhetően mindig csak kontextusban nyerik el a végleges értelmüket. A beszélt nyelv leggyakoribb diskurzusjelölői közé tartozik például a *hát, az ugye, a szóval, a tényleg, az ühüm, az úgymond* és a *vagyis*.

A diskurzusjelölők alapvetően az élőszó jellegzetességei, de különböző funkciókban az írott nyelvben, újabban pedig az írott beszélt nyelvviség szövegtípusaiban is megjelennek (Dér 2008), így várható volt a nagyszámú előfordulásuk a Twitter szövegeiben is. Megjelenésüket az is garantálta, hogy a diskurzusjelölők egyik fő funkciójának a koherenciaviszonyok jelzését tartják (Lenk 1998), így gyakorlatilag bármilyen szövegtípusban elő kell fordulniuk, hiszen a szövegkoherencia megteremtése minden diskurzusfajtában egyaránt fontos. A Twitter szövegei is bővelkednek diskurzusjelölőkben, annak ellenére, hogy ezek a bejegyzések rendkívül rövidek és írott formájúak. Ám az írott tweetek élőszóbelivé tételében épp a diskurzusjelölők járnak élen.

4. A TWITTER DISKURZUSJELÖLŐI

A Twitter redukálódott kommunikációjában azt váránk, hogy a twitterezők a tartalmas szavakra használják fel a rendelkezésükre álló kevés számú karaktert. Ám ennek éppen az ellenkezője figyelhető meg: a tweetekben ugyanis nagy arányban jelennek meg diskurzusjelölők, ahogy azt a következő példák is mutatják:

- (4) *Hát nem tudom, ugye azt írta, h RnB-s vonalat célozza meg... szerintem sima popzenét kellene, de persze megvárom az első számot*
- (5) *Részelték esetleg? :) Ez így kissé talányos, hogy úgy mondjam.*
- (6) *hát a miénk az meg alpból ilyen művészeti tanár. szóval ez elvárja tőlünk hogy jól rajzoljunk*

- (7) ja akkor jo, hat igen, gondolom azok ujak, amugy nemtudom annyira nem birom a csajt, csak ugye szomszed neha beszélgetunk
- (8) olyan családias a hangulat itt a formspringen, nem? megható, nemdebár? tök jó, ugye? :) csa...
– Hát, biztos :)
- (9) remélem, hogy tényleg elmehetek hétfőn a harmadik óra után, mert 2től van ugye a mat.ver-seny. mert hát akkor nemkéne se törít se főcit tan.
- (10) hát nem tom. mert ugye orvoshoz menni luxus. de belehalni csak nem fogok. vagy ki tudja XD

A Twitter dialógushelyzete azonban magyarázatot adhat a jelenségre, ugyanis a kommunikációs szituáció gyakorlatilag megköveteli ezeknek az elemeknek a használatát. Mivel rövid szövegekről van szó, így a diskurzusjelölőkkel a korábbi szövegekhez való kötésen, azaz a szövegkoherencia jelzésén túl a twitterezők rövid kapcsolattartást oldják meg, továbbá ezek az elemek a beszélők érzelmi állapotáról is információt adnak.

A fenti (4)–(10) példákban is láthatjuk, hogy a twitterezők rövid üzeneteikben a diskurzusszegmensek összekötésére, illetve pragmatikai viszonyok jelölésére használják a vizsgált elemeket. Alkalmazásukkal egy sajátos történetmondási stratégia rajzolódik ki. Az üzenetek mindig in medias res kezdődnek, nincs hosszú bevezetés, magyarázkodás. A diskurzusjelölők tehát a bejegyzést író személy kontextusába való

belehelyezkedést segítik: lerövidítik a szituáció megadását, valamint jelzik a beszélő attitűdjét és véleményét. S mivel a diskurzusjelölők emocionális és expresszív funkcióval bírnak, így könnyedén be tudják vonni az olvasókat a kommunikációba.

5. ÖSSZEGLÉS

Tanulmányomban egy 2006 óta meglévő mikroblogger szolgáltatás, a Twitter jellegzetességeit mutattam be a diskurzuselemzés szempontjait figyelembe véve. A Twitter az emberek közlési igényeire és a kapcsolattartás funkciójára épít. A Twitter bejegyzéseinek elemzése megmutatta, hogy a 140 karakterre redukálódó kommunikációban a diskurzusjelölőknek fontos szerep jut, azáltal, hogy ezek a nyelvi elemek a rövid üzeneteket kontextusba ágyazzák és utalnak a tágabb szöveggörnyezetre is. Emellett pedig képesek a szöveg írójának az attitűdjét is kifejezni, s hozzájárulnak egy sajátos történetmeselési stratégia kialakításához is. A Twitter elemzése továbbá arra is rávilágított, hogy még a diskurzusjelölők vizsgálata is hozhat újdonságot, főként akkor, ha teljesen új, eddig nyelvészeti szempontból még nem jellemzett szövegtípusban nézzük meg a működésüket és a funkcióikat. S azt is láthatjuk, hogy a Twitter mind nyelvészeti forrásként, mind pedig kutatóként kommunikációs formaként még rengeteg felfedeznivalót rejt.

IRODALOM

- DAJKÓ PÁL 2010: *Megújult a Twitter*. IT café. http://itcafe.hu/hir/twitter_frissites.html [2011. 03. 06.]
- DEMUTH, GRETA – ELENA KATHARINA SCHULZ 2010: Wie wird auf Twitter kommuniziert? Eine textlinguistische Untersuchung, *Networx* Nr. 56., <http://www.mediensprache.net/networx/networx-56.pdf> [2011. 03. 06.]
- DÉR CSILLA ILONA 2008: Diskurzusjelölők az internetes nyelvhasználatban. In: SÁRDI CSILLA (szerk.): *MANYE XVII. Kommunikáció az információs technológia korszakában*. Pécs–Székesfehérvár: MANYE – Kodolányi János Főiskola. 444–450.
- DÉR CSILLA ILONA – MARKÓ ALEXANDRA 2007: A magyar diskurzusjelölők szupraszegmentális jelöltsége. In: GECSŐ TAMÁS – SÁRDI CSILLA (szerk.): *Nyelvelmélet – nyelvhasználat*. Székesfehérvár–Budapest: Kodolányi János Főiskola – Tinta Könyvkiadó. 61–67.
- FOOLEN, AD 1996: Pragmatic particles, In: JEF VERSCHUEREN ET AL. (eds.): *Handbook of Pragmatics*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 1–24.
- FRASER, BRUCE 1998: Contrastive discourse markers in English. In: JUCKER, ANDREAS H. – YAEL ZIV 1998: *Discourse Markers, Descriptions and theory*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 301–326.
- FRASER, BRUCE 1999: What are discourse markers? *Journal of Pragmatics*, 31. 931–952.
- HONEYCUTT, COURTENAY – SUSAN C. HERRING 2009: Beyond Microblogging: Conversation and Collaboration via Twitter, *Proceedings of the 42nd Hawaii International Conference on System Sciences*, Los Alamitos: CA: IEEE Press. <http://ella.slis.indiana.edu/~herring/honeycutt.herring.2009.pdf> [2011. 03. 06.]
- JAVA, AKSHAY – TIM FININ – XIAODAN SONG – BELLE TSENG 2006: *Why we Twitter: Understanding microblogging usage and communities*. Joint 9th WEBKDD and 1st SNA-KDD Workshop '07, San Jose, California, http://ebiquity.umbc.edu/_file_directory_/papers/369.pdf [2011. 03. 06.]

- JUCKER, ANDREAS H. 1993: The discourse marker *well*: A relevance-theoretical account. *Journal of Pragmatics*, 19. 435–52.
- LENK, UTA 1998: Discourse markers and global coherence in conversation. *Journal of Pragmatics*, 30. 245–57.
- MORALDO, SANDRO M. 2009: Twitter: Kommunikationsplattform zwischen Nachrichtendienst, Small Talk und SMS. In: MORALDO, SANDRO M.: *Internet.com Neue Sprach- und Kommunikationsformen im WorldWideWeb, Band 1: Kommunikationsplattformen*, Roma: Aracne. 245–81.
- ROUCHOTA, VILLY 1998: Connectives, coherence and relevance. In: VILLY ROUCHOTA – ANDREAS H. JUCKER (eds.): *Current issues in relevance theory, Pragmatics & Beyond New Series* 58. 11–58.
- SÁNDOR RITA 2010: *A Twitter nyelvének leíró szempontú elemzése*. Kézirat: szakkoloztat. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék.
- SCHIRM ANITA 2009a: Partikula és/vagy diskurzuszjelölő? In: KESZLER BORBÁLA – TÁTRAI SZILÁRD (szerk.): *Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban*. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 304–11.
- SCHIRM ANITA 2009b: A diskurzuszjelölővé válás folyamatáról. In: NÁDOR ORSOLYA (szerk.): *A magyar mint európai és világnyelv – MANYE XVIII*. Budapest: MANYE–Balassi Intézet. 895–901.